Vindmøller fra Esbjerg Jernstøberi & Maskinfabrik

Esbjerg-virksomheden var et af de første eksempler på industriel dansk vindmølle-produktion. Dens udvikling beskrives på ovenstående nytårskort fra århundredeskiftet 1899/1900.

Frantz Møller etablerede i 1868 en smedie i Esbjerg. I 1876 gik han i samarbejde med N.J. Poulsen, der var søn af en smed og møllebygger på Samsø og udlært her, om etablering af et jernstøberi og et regulært maskinværksted. Fra 1881 blev vindmøller en vigtig del af virksomhedens produktion.

N.J. Poulsen fik i 1880-erne flere patenter på vindroser, og fabrikkens "Esbjerg-vindmotorer" opnåede medaljer (der kan ses på brevhovedet herunder) på landbrugsudstillinger i Aalborg 1883 og Odense 1885 samt på en stor nordisk industriudstilling i København i 1888.

Efter Franz Møllers død i 1883 videreførte N.J. Poulsen fabrikken under eget navn.

Der blev produceret enkelte traditionelle 4-vingede møller. Bl.a. leverede N.J. Poulsen i 1891 den første forsøgsmølle til Paul la Cour i Askov. men hovedvægten lå på vindroser af forskellige typer (se faktablade 3b og 3c)

De blev fremstillet i størrelser fra 0,5 til 20 HK - de største med en diameter på 45' (ca. 15 m), og blev fortrinsvis leveret til udtørringsprojekter og virksomheder (bl.a. teglværker). de mindre møller blev også leveret til landbrug som trækkraft til kværn, tærskeværk og andre maskiner.

I 1896 blev fabrikken solgt til maskiningeniørerne L.B.Jensen og H. Olsen, der videreførte mølleproduktionen frem til begyndelsen af 1920-erne.

Annonce fra 1907. Både den og det øvrige viste materiale findes i Byhistorisk Arkiv, Esbjerg.

DVS-faktablade er udarbejdet af Danmarks Vindkrafthistoriske Samling, og samler kendte oplysninger om enkelte vindmøller, møller i bestemte områder eller enkelte møllefabrikater. De er først og fremmest tænkt som arbejdspapirer for lokalarkiver, museer, foreninger og andre, der arbejder med at bevare vindmøllernes historie. Faktabladene findes på DVS' hjemmeside **www.vindhistorie.dk** og opdateres løbende. Korrektioner og supplerende oplysninger modtages derfor gerne.

DANMARKS VINDKRAFTHISTORISKE SAMLING c/o Jan Vium Nielsen, Tingstedet 79, 7190 Billund, jvn@dkvind.dk